

Warszawa, 24 października 2022 r.

Polska Organizacja Niebankowych Instytucji Płatności
Związek Pracodawców
al. Jerozolimskie 92, 00-807 Warszawa
zarejestrowany pod numerem KRS 384136 przez Sąd
Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII
Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego

Pan Kazimierz Kleina
Przewodniczący Komisji
Budżetu i Finansów Publicznych

Pan Krzysztof Kwiatkowski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej

Pan Aleksander Pociąg
Przewodniczący Komisji Praw Człowieka,
Praworządności i Petycji

dot. druku senackiego nr 834

Polska Organizacja Niebankowych Instytucji Płatności („**PONIP**”) jest organem powołanym w 2011 r. przez niebankowych dostawców usług płatniczych w Polsce w celu należytej reprezentacji dostawców w dyskusji nad kluczowymi sprawami dla rynku usług płatniczych.

Wypełniając statutowe cele, w ślad za stanowiskiem PONIP datowanym na 22 października 2022 r. PONIP pragnie przedstawić zaktualizowane stanowisko wobec *ustawy z dnia 6 października 2022 r. o zmianie niektórych ustaw w celu przeciwdziałania lichwie* – nr druku senackiego: 834 („**Ustawa**”).

W ramach niniejszego stanowiska PONIP proponuje dodanie do Ustawy art. 6a w brzmieniu:

Art. 6a. W ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1907, 1814 i 2140 oraz z 2022 r. poz. 1488) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 74 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Przepisów art. 720²–720⁵ Kodeksu cywilnego nie stosuje się do umowy kredytu płatniczego udzielanego przez krajową instytucję płatniczą.”;

2) w art. 117f dodaje się ust. 5a w brzmieniu:

„5a. Przepisów art. 720²–720⁵ Kodeksu cywilnego nie stosuje się do umowy kredytu płatniczego udzielanego przez małą instytucję płatniczą.”;

3) w art. 132j dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Przepisów art. 720²–720⁵ Kodeksu cywilnego nie stosuje się do umowy kredytu płatniczego udzielanego przez krajową instytucję pieniądza elektronicznego.”;

UZASADNIENIE

Ustawa wprowadza do ustaw z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny ograniczenia kosztów pożyczki. Przepisy te bazują na ograniczeniach kosztów kredytów konsumenckich funkcjonujących od dłuższego czasu w ustawie o kredycie konsumenckim.

Wprowadzając do Kodeksu cywilnego powyższe rozwiązania ustawodawca trafnie dostrzegł, iż częściowe pokrywanie się przepisów Kodeksu cywilnego oraz o kredycie konsumenckim może prowadzić do wątpliwości, które przepisy znajdują zastosowanie. Ustawodawca trafnie rozstrzygnął tę wątpliwość w ten sposób, iż wyłączył zastosowanie przepisów Kodeksu cywilnego do:

1. umów kredytu i pożyczki pieniężnej udzielanej przez **bank**
 - *art. 4 pkt 3 Ustawy: „Art. 78b. Przepisów art. 720²–720⁵ Kodeksu cywilnego nie stosuje się do umowy kredytu i pożyczki pieniężnej udzielanej przez bank.”;*
2. umów pożyczek i kredytowych zawieranych przez **kasy oszczędnościowo – kredytowe**
 - *art. 6 Ustawy: „1a. Do umów pożyczek zawieranych przez kasy stosuje się odpowiednio przepisy art. 75c ust. 1–5 i art. 78b ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe. 2. Do umów kredytowych zawieranych przez kasy stosuje się odpowiednio przepisy art. 69, art. 70, art. 74–78 i art. 78b ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.”;*
3. umów pożyczki pieniężnej udzielanej przez **instytucje pożyczkowe**
 - *art. 7 ust. 4 Ustawy: „4. Przepisów art. 720²–720⁵ Kodeksu cywilnego nie stosuje się do umowy pożyczki pieniężnej udzielanej przez instytucję pożyczkową na podstawie przepisów niniejszej ustawy.”.*

Tymczasem w obrocie, oprócz powyższych podmiotów do udzielania kredytów konsumenckich uprawnione są także krajowe i unijne instytucje płatnicze, krajowe i unijne instytucje pieniądza elektronicznego, małe instytucje płatnicze (dalej „**dostawcy usług płatniczych**”). Podmioty te mogą udzielać:

- a. kredytu płatniczego, o którym mowa w art. 74, 117f i 132j ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (jest to w większości limit kredytowy w rachunku płatniczym, karta kredytowa, etc.); kredyt ten, mimo odrębnego nazewnictwa „kredyt płatniczy”, w pełni podlega przepisom prywatnoprawnym ustawy o kredycie konsumenckim;
- b. kredytu innego niż płatniczego (są to w większości zwykłe pożyczki pieniężne będące kredytem konsumenckim).

Wobec obu kredytów z pkt. a - b niezbędne jest wyłączenie zastosowania przepisów Kodeksu cywilnego. Jest to bowiem taki sam produkt jak pożyczki i kredyty określone w pkt. 1 - 3, wobec których Ustawa wyłącza zastosowanie przepisów Kodeksu cywilnego.

Aktualne brzmienie Ustawy wyłącza przepisy Kodeksu cywilnego wobec kredytów udzielanych przez dostawców usług płatniczych, innych niż kredyty płatnicze (pkt. b powyżej). Wynika to stąd, iż dostawcy usług płatniczych, udzielający

zwykłych pożyczek konsumenckich (czyli innych niż limitu w rachunku, karty kredytowej), są bowiem traktowani przez ustawę o kredycie konsumenckim jak instytucja pożyczkowa:

„Art. 5. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

2a) instytucja pożyczkowa - kredytodawca inny niż:

d) krajowa instytucja płatnicza, mała instytucja płatnicza, krajowa instytucja pieniądza elektronicznego, unijna instytucja płatnicza lub unijna instytucja pieniądza elektronicznego, w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1907, 1814 i 2140 oraz z 2022 r. poz. 1488) w zakresie, w jakim udziela kredytu płatniczego, o którym mowa w art. 74 ust. 3 tej ustawy;”

Ustawa nie wprowadza analogicznego wyłączenia przepisów Kodeksu cywilnego wobec kredytu płatniczego. W rezultacie, mimo, że wszystkie kredyty i pożyczki udzielane przez profesjonalnych kredytodawców są wyłączone z zakresu zastosowania przepisów Kodeksu cywilnego, kredyty płatnicze dostawców usług płatniczych podlegają przepisom Kodeksu cywilnego. Nie ma żadnych obiektywnych powodów, aby wobec kredytu płatniczego nie wyłączyć przepisów Kodeksu cywilnego. Z tego względu poprawka jest niezbędna i uzasadniona.

Podkreślenia wymaga, że sytuacja powyższa jest skutkiem wyłącznie skomplikowanego systemu definicji w ustawie o kredycie konsumenckim. Jednocześnie niewprowadzenie powyższej poprawki spowoduje nieodwracalne skutki, których nie będzie można usunąć drogą wykładni. Przepisy art. 720²–720⁵ Kodeksu cywilnego używają bowiem w swojej hipotezie frazy „*Jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej [...]*”. Bez wyraźnego wyłączenia ich zastosowania w innych ustawach przepisy Kodeksu cywilnego bezwzględnie znajdą zastosowanie, mimo braku obiektywnych powodów, aby stosować je do kredytu płatniczego.

PONIP i jego członkowie liczą na uwzględnienie przedłożonej propozycji.

W Imieniu PONIP

/-/

dr Michał Nowakowski
Prezes Zarządu